

Ethic and mysticism in Islam and Buddhism / by a group of writers; editor in chief Shiref Hadee.	عنوان و نام پدیدآور:
Qum: Al-Mustafa International Translation and Publication Center, 2019 = 1397.	مشخصات نشر:
۳۶۲ ص.	مشخصات ظاهری:
نمایندگی جامعه المصطفی العالمیه در تایلند.	مرجع تولید:
۹۷۸-۶۰۰-۴۲۹-۵۵۶-۷	شابک:
	وضعیت فهرست نویسی: فیبا
	یادداشت: تایلندی.
عنوان به فارسی: مجموعه مقالات نشست اخلاق و عرفان در دین اسلام و بودیسم	یادداشت:
اتیک اند...	آوانویسی عنوان:
اخلاق اسلامی: Islamic ethics	موضوع:
عرفان -- جنبه های مذهبی؛ Mysticism -- Religious aspects	موضوع:
بودیسم و اسلام: Buddhism -- Relations -- Islam	موضوع:
اسلام و بودیسم: Islam -- Relations -- Buddhism	موضوع:
بودیسم: Buddhism	موضوع:
هادی، شریف، ویراستار؛ Hadee, Shiref	شناسه افزوده:
BP۲۴۷/۸/الف ۲۱۳۹۷	رده بندی کنگره:
۲۹۷/۶۱	رده بندی دیویی:
۵۵۱۸۴۵۴	شماره کتابشناسی ملی:

© Al-Mustafa International Publication and Translation Center Translation Center

รวมบทความทางวิชาการ หลักจริยศาสตร์และรหัสยวิทยา

ในศาสนาอิสลามและพหุศาสนา บรรณาธิการ: **เชคบาร์ฟี ฮาดีย์**

ปีที่พิมพ์: ครั้งที่ 1 ปี พ.ศ. 2562

จำนวนที่พิมพ์: 500 เล่ม

Publisher: Al-Mustafa International Publication and Translation Center Translation Center

Printing: Narenjestan - Tehran

ISBN: 978-600-429-556-7

مجموعه مقالات نشست اخلاق و عرفان در دین اسلام و بودیسم

مؤلف: جمعی از نویسندگان
زیر نظر: شریف هادی

چاپ اول: ۱۳۹۷ ش / ۲۰۱۹ م / ۱۴۴۰ ق ناشر: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

چاپ: نارنجستان < قیمت: ۴۳۰۰۰۰ ریال < شمارگان: ۵۰۰

We wish to acknowledge the assistance of all for finalization of this book

► Alley No. 18, Muallim Gharbi Street (Hujjatiyeh), Qom, Iran
Tel: +98 25 378 36 134 Tel-Fax: +98 25-37839305-9 (Ext 105)
► Boulevard Muhammad Ameen, Y-track Salarayah, Qom, Iran
Tel: +98 25-32133106

 <http://buy-pub.miu.ac.ir>

 @pub_almostafa

**รวมบทความทางวิชาการ หลักจริยศาสตร์และรหัสวิทยา
ในศาสนาอิสลามและพุทธศาสนา**

รวมบทความทางวิชาการ
เรื่อง :

**หลักจริยศาสตร์และรหัสวิทยา
ในศาสนาอิสลามและพุทธศาสนา**

*Al-mustafa International
Translation and Publication Center*

بسمه تعالی

تمام افراد بشر علیرغم تفاوت های ظاهری که با یکدیگر دارند اما در چارچوب رابطه انسانی و حول محور انسانیت، به یک اتحاد درونی تحت عنوان جامعه انسانی دست یافته اند.

عوامل مختلفی می تواند در تحکیم روابط انسانی و تعمیق بخشیدن به آن در میان جامعه انسانی مؤثر باشد، که از این میان، دین مهمترین و مؤثرترین نقش را می تواند در این مهم ایفا کند.

سازگاری آموزه های دینی با عقل و فطرت انسان، موجب شده است که با پیدایش انسان در روی کره خاکی، دین نیز متولد شود و تا امروز در یک سیرتکاملی به حیات پر طراوت و تأثیرگذار خود ادامه دهد.

امروز دو رسالت بزرگ متوجه عالمان و اندیشمندان دینی است. نخست اینکه باید مردم عصر خود را نسبت به ظرفیت عظیم دین در رساندن بشریت به قله کمال و سعادت آگاه سازند، که گفتگوی میان اندیشمندان ادیان مختلف، راه را برای فهم عمیق تر مردم از دین فراهم می آورد.

دوم آنکه: هرچند ادیان متعددی امروز در سراسر دنیا وجود دارد و هر دینی پیروان فراوانی را گرد خود جمع نموده است. اما ماهیت و گوهر وجود همه ادیان بر یک حقیقت استوار است و آن عبارت است از عشق به کمال و رسیدن به زلال حق و فنای در حق.

لذاوجه مشترک ادیان می طلبد که عالمان دینی و اندیشمندان حوزه تفکر دینی، گرد یکدیگر به گفتگو بنشینند و در یک هم اندیشی دینی، به ظرفیت های حیات آفرین موجود در ادیان آگاهی پیدا کنند و با بهره گیری از این ظرفیت ها، جامعه انسانی را در نیل به کمال و سعادت، در دستیابی به ارزش های واقعی رهبری نمایند.

سلسله نشست های علمی اسلام و بودیسم که با مشارکت دانشگاه های تایلند و به همت نمایندگی جامعه المصطفی

العالمیه دفتر مطالعات اسلام و بودیسم برنامه ریزی شده است، گامی در جهت رسیدن به همین هدف مبارک است که اولین نشست آن با عنوان "اخلاق و عرفان از دیدگاه اسلام و بودیسم" در تاریخ 2011/2/12 م. برگزار شد که مقالات آن نیز در این مجموعه گردآوری و در اختیار علاقه مندان آشنایی با اسلام و آئین بودیسم قرار می گیرد.

امید است این نشست های علمی زمینه های همگرایی بیشتر اندیشمندان اسلامی و بودایی را در حوزه شناخت تفکر دینی فراهم آورد.

وآخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین

خالق پور

نماینده علمی جامعه المصطفی العالمیه

คำนำผู้พิมพ์

ด้วยพระนามแห่งอัลลอฮ์ผู้กรุณาปรานี ผู้ทรงเมตตาเสมอ

มนุษย์เราทุกคนมีความต่างในด้านสรีระรูปลักษณ์ภายนอก(บ้างผิวดำ บ้างผิวขาว) แต่ทว่าในกรอบของความเป็นมนุษย์และสัมพันธภาพของทางด้านจิต และแก่นแท้ที่มีความเหมือนและมีจุดร่วมเดียวกัน นั่นก็คือการถูกค้นพบที่อยู่ภายใต้ความเป็นสังคมแห่งมนุษยชาติ

มีหลายตัวแปรที่สร้างความสมดุลและสัมพันธภาพในเชิงลึก ต่อโครงสร้างสำคัญของมนุษย์ หนึ่งในตัวแปรนั้นคือศาสนาถือว่ามีความสำคัญที่สุด และมีบทบาทที่สำคัญในการสร้างคุณค่าของความเป็นมนุษย์ เพราะว่ามีโครงสร้างที่สอดคล้องกับคำสอนต่างๆของศาสนาทั้งด้านสติปัญญาและด้านสัญชาตญาณดั้งเดิม(พิตเราะฮ์) ด้วยบริบทดังกล่าวนี้ทำให้มนุษย์ที่มีรากเหง้ามาจากดินที่ถูกสร้างมาจากดินได้ถือกำเนิดมาพร้อมกับโครงสร้างศาสนา จนสามารถวิวัฒนาการทางด้านการดำเนินชีวิตไปสู่ความสมบูรณ์ และด้วยกับบทบาททางศาสนาที่มากับมนุษย์เสมือนเป็นเรือนร่างเดียวกันนั้นส่งผลในเชิงบวกอันอนันต์

โลกวันนี้มีศาสนายู่สองฉบับอันทรงยิ่งใหญ่ ที่สร้างความสนอกสนใจแก่วงปราชญ์และนักวิชาการด้านศาสนา ดังนี้

ประการที่หนึ่ง คือ ประชาชนจะต้องสร้างสัมพันธภาพระหว่างมนุษย์ด้วยกันโดยอาศัยโครงสร้างของศาสนาเพื่อนำไปสู่ความสมบูรณ์และความไพบูรณ์พูนสุข ซึ่งศาสนาดังกล่าวจะเป็นรูปธรรมขึ้นได้นั้น ต้องอาศัยการสานเสวนาระหว่างศาสนาโดยนักวิชาการ

และการศาสนาทั้งหลาย เพื่อเป็นหนทางในการนำพาประชาชนให้เข้าใจต่อกันในเชิงลึกยิ่งขึ้นและสร้างความพร้อมอย่างมั่นคงต่อการมีศาสนาแก่ประชาชน

ประการที่สอง ไม่ว่าในโลกใบนี้จะมีความหลากหลายทางศาสนาและมีผู้เจริญรอยตามศาสนาต่างๆอย่างมากมาย แต่ทว่าสาระหรือแก่นของศาสนาต่างๆเหล่านั้นมีความเหมือนกัน นั่นก็คือ การไปถึงความจริงหรือการค้นพบความจริงสูงสุด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ทุกศาสนาต่างมีความปรารถนาและมุ่งหวังไปสู่ความสมบูรณ์แบบและการเข้าถึงความจริงสูงสุด(ถึงแม้ว่าแต่ละศาสนาจะเรียกสิ่งนั้นต่างกันก็ตาม)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ จุดร่วมระหว่างศาสนาต่างๆได้เรียกร้องปวงปราชญ์และนักการศึกษาและนักวิชาการให้มาครุ่นคิดและพินิจในเนื้อหาของศาสนามากยิ่งขึ้น และนำไปสู่ความเป็นรูปธรรมโดยการสานเสวนาทางด้านวัฒนธรรมและศาสนา จนสามารถทำให้เข้าใจอันดีต่อกัน และนำไปสู่การใช้ประโยชน์จากคำสอนของแต่ละศาสนา เป็นหนทางที่จะนำทางไปสู่ความสมบูรณ์และความสันติสุขและไปถึงคุณค่าอันแท้จริงได้อย่างภาคภูมิใจ

การสัมมนาทางวิชาการระหว่างอิสลามกับพุทธศาสนา โดยการร่วมมือของมหาวิทยาลัยต่างๆทั้งของรัฐและเอกชนในประเทศไทยนั้น ซึ่งทางศูนย์วิจัยและศึกษาอิสลามและพุทธศาสนาประจำมหาวิทยาลัยนานาชาติ อัลมุศตอฟา สาขากรุงเทพฯ มีนโยบายเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ระหว่างสองศาสนาอันยิ่งใหญ่ ดังนั้นจึงดำริการจัดสัมมนาทางวิชาการภายใต้หัวข้อ **“หลักจริยศาสตร์และรหัสวิทยาในอิสลามและพุทธศาสนา”** ในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมา ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ซึ่งจากบทความที่ได้นำเสนอในงานสัมมนาครั้งนั้น เราได้นำมาตีพิมพ์เป็นหนังสือ เพื่อเป็นตำราทางวิชาการและเป็นตำราเพื่อการค้นคว้าด้านศาสนาอิสลามและพุทธศาสนาอีกเล่มหนึ่งสำหรับนักค้นคว้าทั้งหลาย

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการจัดสัมมนาทางวิชาการระหว่างอิสลามกับพุทธศาสนาจะเป็นบทบาทหนึ่งที่จะสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันและเกิดการร่วมมือร่วมมือในการพินิจและการค้นคว้าต่อไป.

ด้วยความเคารพและไมตรีจิต

สุจตุลอิสลามฯ เซค คอลิก พูร

ตัวแทนมหาวิทยาลัยนานาชาติ

อัลมุศตอฟา เมืองกุม อิหร่าน

(สาขากรุงเทพฯ)

คำนำ

ทุกศาสนาทุกลัทธิและทุกสำนักคิดมีหลายคำสอนที่เหมือนกัน หนึ่งในคำสอนที่เหมือนกันนั้นคือสนับสนุนการเรียนรู้ในทุกศาสตร์และทุกแขนงของวิทยาการ ดังนั้นทำให้มีนักค้นคว้า นักวิจัยและนักคิดต่าง ๆ ได้เกิดขึ้นอย่างมากมาย

ถึงแม้ว่ามนุษย์ส่วนมากจะหมกมุ่นอยู่กับการทำมาหากินเลี้ยงชีพ ไปประจำวันนั้น โดยไม่สนใจต่อเรื่องจิตวิญญาณ ทั้งๆที่สัญชาตญาณดั้งเดิมของมนุษย์นั้นเรียกร้องให้แสวงหาและให้การกระตือรือร้น หรือเรียกร้องให้แสวงหาความจริงสูงสุดหรือแก่นแท้ของมนุษย์ ดังนั้นเมื่อสิ่งเหล่านี้เป็นสัญชาตญาณดั้งเดิม (พิตเราะฮ์) ของมนุษย์ จึงไม่สามารถจะทำลายหรือทำให้มันสูญพันธุ์ไปได้ จึงมีกลุ่มคนหรือคณะบุคคลหนึ่งหันมาทำหน้าที่ฟื้นฟูและนำคำสอนเกี่ยวกับบริหารพัฒนาจิต และเสนอเนื้อหาสาระที่น่าสนใจในเรื่องพระเจ้า หรือเทพเจ้า และพวกเขาสร้างความสนใจต่อโลกแห่งความสูงส่ง พวกเขาได้บอกกับมนุษย์ทุกคนว่าด้วยจิตใจแห่งความรักที่ถูกบรรจุไว้ในตัวของมนุษย์ที่มีต่อพระผู้เป็นเจ้า ซึ่งพวกเขาได้ปล่อยวางจากทุกสิ่ง แต่เป้าหมายสูงสุดคือการอยู่กับพระเจ้า พร้อมกับพวกเขายังได้ปฏิบัติธรรมเข้าสู่การภักดีอย่างแท้จริง และทำลายกิเลส ความอยาก ความหลง และความต้องการให้หลุดพ้นจากโลกแห่งวัตถุ ไม่ลุ่มหลงกับสิ่งใดอีกแล้ว นอกจากพระเจ้า ผู้ทรงเป็นที่รัก จนพวกเขาบรรลุธรรมและเป็นผู้ค้นพบความจริงสูงสุดและอยู่ในฐานะมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นอารยบุคคล กลุ่มคนกลุ่มนั้นคือผู้ที่เข้าถึงรหัสยะนัย และมีพื้นฐานหลักจริยธรรมอย่างสมบูรณ์แบบ

คำว่า “จริยธรรม” หรือในภาษาอาหรับเรียกว่า “อัคลาค” เป็นสภาวะหนึ่งทางจิตของมนุษย์ที่มีความสามารถของวิญญาณ ซึ่งเป็นแหล่งของกิจกรรมทั้งหมดที่มนุษย์ปฏิบัติได้เอง ซึ่งการมีจริยธรรมนั้นเป็นความสามารถของวิญญาณที่อยู่ตัวของมนุษย์ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นมาโดยธรรมชาติของความเข้มแข็งทางวิญญาณอยู่แล้วหรืออาจจะเกิดจากปัจจัยของการฝึกฝนทางจิต ก็อาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งการมีจริยธรรมที่ดั่งใจได้

ดังนั้นการมีจริยธรรมเป็นการบ่งบอกว่าผู้ที่มีความสุขทางจิตวิญญาณ และเมื่อเราได้พิจารณาแล้ว สิ่งที่มาจับผิดชอบต่อการมีความสุขและสิ่งที่จะ

มาทำให้จิตวิญญาณมีความป่วยไข้หรือความทุกข์ และการมีความสมบูรณ์ทางด้านสุขของวิญญาณ ขึ้นอยู่กับการทำให้จิตมีศีลธรรมและขจัดหรือปลดปล่อยวิญญาณ ให้เป็นอิสระจากการเป็นนักโทษถูกล่ามโซ่ ด้วยราคะ ความละโมภ โกรธ หลง และโชติรวนต่างๆที่ขัดขวางการพัฒนา และการจะนำพามนุษย์ไปสู่ความสมบูรณ์ขั้นสูงสุดของมนุษย์ นั่นคือการอยู่ใกล้ชิดกับพระเจ้า ซึ่งต้องชำระล้างตนเองจากนิสัยที่เลวและสันดานต่างๆ และด้วยกับกระบวนการแห่งการคิด ด้วยวิธีคิดอย่างถูกต้องนั้น จะนำพาไปสู่หลักจรรยาและคุณธรรมนั่นเอง บทความต่างๆที่ได้นำมาตีพิมพ์ในตำราเล่มนี้ภายใต้ชื่อ “รวมบทความทาง วิชาการเรื่องหลักจริยศาสตร์และรหัสยนิยม ในศาสนาอิสลามและพุทธศาสนา” เป็นการนำเอาบทความทางวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการและนักการศาสนาที่มีความชำนาญทางด้านจริยศาสตร์และรหัสยวิทยาทั้งศาสนาอิสลาม และพุทธศาสนา ซึ่งทางศูนย์วิจัยและศึกษาอิสลามและพุทธศาสนา สังกัดมหาวิทยาลัยนานาชาติอัลมุศตอฟา สาขากรุงเทพฯ ได้จัดสัมมนาทางวิชาการขึ้นในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมา ดังนั้นทางศูนย์วิจัยและศึกษาอิสลามและพุทธศาสนาได้เล็งเห็นว่าบทความเหล่านั้นเป็นบทความที่ทรงคุณค่ายิ่ง จึงได้จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่ไม่เคอะหาความรู้และต้อง การจะเรียนรู้ในด้านจริยศาสตร์และรหัสยวิทยาในพุทธศาสนาและอิสลาม ดังนั้นข้าพเจ้าขอขอบตำราทางวิชาการเล่มนี้เป็นตำราเพื่อศึกษาด้านจริยศาสตร์และรหัสยวิทยาในมุมมองของพุทธศาสนาและอิสลาม เพื่อไว้ศึกษาและค้นคว้าและนำไปสู่การปฏิบัติทั้งผู้ที่เป็นอิสลามิกชนและพุทธศาสนิกชน

สุดท้ายวิงวอนต่อพระผู้เป็นเจ้าองค์อัลลอฮ์(ซบ.)โปรดประทาน ความดีงามให้กับผู้ที่เขียนบทความทุกคนตลอดจนผู้ที่มีส่วนร่วมในการทำให้ตำราวิชาการเล่มนี้จนแล้วเสร็จ และขอขอบคุณเชคคอลิกฟูร ตัวแทนมหาวิทยาลัยนานาชาติอัลมุศตอฟาประจำประเทศไทยที่ได้อนุมัติโครงการการจัดพิมพ์ตำราวิชาการเล่มนี้ด้วยเทอญ.

ด้วยความปรารถนาดีและไม่ตรีจิต

เชคชะรีฟ ฮาดีย์

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและศึกษาอิสลามและพุทธศาสนา

มหาวิทยาลัยนานาชาติอัลมุศตอฟา สาขากรุงเทพฯ

20 กรกฎาคม พ.ศ. 2554

สารบัญ

- คำปราศรัยเปิดงาน ฮัจจุตูลอิสลามวัลมุสลิมีน เซค คอลิก พูร ตัวแทน มหาวิทยาลัยนานาชาติ อัลมุศตอฟา เมืองกุม อีหร่าน	1
- จริยศาสตร์และรหัสยวิทยาอิสลาม บรรยายพิเศษโดย อายาตุลลอฮ์ ชารุกีย์ ตัวแทนผู้นำสูงสุดภาคพื้นเอเชียใต้	8
- - คำปราศรัย ขพนขมะฎีต บิซมาร์ค เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอิสลาม แห่งอีหร่าน ประจำกรุงเทพฯ	17
- หลักจริยศาสตร์ความสำคัญและความจำเป็น ในมุมมองของพุทธศาสนา	21
- หลักจริยศาสตร์ความสำคัญและความจำเป็น ในมุมมองของศาสนาอิสลาม	39
- พุทธจริยะ	53
- จริยศาสตร์อิสลาม ศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิธาน	59
- จริยศาสตร์และหลักปฏิบัติทางจริยะในอิสลาม	94
- จริยศาสตร์ ด้านเอกบุคคละและทางสังคมในมุมมองของพุทธศาสนา	105
- จริยศาสตร์ ด้านเอกบุคคละและทางสังคมในมุมมองศาสนาอิสลาม	131
- ปรัชญาจริยะในมุมมองพุทธศาสนาและสำนักปรัชญา	148
- ปรัชญาจริยะในมุมมองศาสนาอิสลาม	157
- ความสัมพันธ์ระหว่างจริยศาสตร์กับรหัสยวิทยาในมุมมองพุทธศาสนา	165
- รหัสยวิทยา ประวัติศาสตร์และความเป็นมา	189
- วิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ด้านรหัสยวิทยาในพุทธศาสนา	201
- รหัสยวิทยาอิสลาม อัลพะเนา(การสลายตัวตน)	228
- รหัสยวิทยาอิสลาม ความหมายและความเชื่อ	240
- นิพพานในพุทธศาสนา	252
- ปรัชญารหัสยวิทยาในมุมมองของอิสลาม	258
- สำนักคิดรหัสยนิยมอิสลาม	281

ภาคผนวก

-ประมวลภาพการประชุมทางวิชาการ หลักจริยศาสตร์และรหัสยะวิทยา ในมุมมองอิสลามและพุทธศาสนา	353
--	-----